

Saksbehandler: Arne Fagerland

Kommunedirektør/rådmann: Vibeke Vikse Johnsen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
122/21	Formannskapet	06.12.2021
132/21	Kommunestyret	13.12.2021
036/21	Hovedutvalg helse og omsorg	01.12.2021
042/21	Hovedutvalg oppvekst og kultur	08.12.2021

Bosetting flyktninger 2022

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Karmøy kommune vil bosette 44 flyktninger i 2022. Dette er i henhold til anmodningen fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).
2. Øker bosettingsbehovet kan Karmøy kommune bosette inntil 80 flyktninger i 2022. Forutsetningen vil være at bemanningen må styrkes med 1-2 stillinger.
3. Covid-19 situasjonen skaper fortsatt noe usikkerhet rundt utreise fra de landene som flyktingene befinner seg i. Bosettingsbudsjettet tar derfor kun høyde for inntekter tilsvarende en bosetting av 31 flyktninger i 2022. Eventuelt behov for budsjettregulering vil bli tatt i løpet av året.

Vedtak som innstilling fra Hovedutvalg helse og omsorg - 01.12.2021 - 036/21

1. Karmøy kommune vil bosette 44 flyktninger i 2022. Dette er i henhold til anmodningen fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).
2. Øker bosettingsbehovet kan Karmøy kommune bosette inntil 80 flyktninger i 2022. Forutsetningen vil være at bemanningen må styrkes med 1-2 stillinger.
3. Covid-19 situasjonen skaper fortsatt noe usikkerhet rundt utreise fra de landene som flyktingene befinner seg i. Bosettingsbudsjettet tar derfor kun høyde for inntekter tilsvarende en bosetting av 31 flyktninger i 2022. Eventuelt behov for budsjettregulering vil bli tatt i løpet av året.

Hovedutvalg helse og omsorg 01.12.2021:

Behandling:

Innstilling enstemmig vedtatt.

HHO- 036/21 Vedtak:

1. Karmøy kommune vil bosette 44 flyktninger i 2022. Dette er i henhold til anmodningen fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).
2. Øker bosettingsbehovet kan Karmøy kommune bosette inntil 80 flyktninger i 2022. Forutsetningen vil være at bemanningen må styrkes med 1-2 stillinger.
3. Covid-19 situasjonen skaper fortsatt noe usikkerhet rundt utreise fra de landene som flyktningene befinner seg i. Bosettingsbudsjettet tar derfor kun høyde for inntekter tilsvarende en bosetting av 31 flyktninger i 2022. Eventuelt behov for budsjettregulering vil bli tatt i løpet av året.

Formannskapet 06.12.2021:

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

FSK- 122/21 Vedtak:

1. Karmøy kommune vil bosette 44 flyktninger i 2022. Dette er i henhold til anmodningen fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).
2. Øker bosettingsbehovet kan Karmøy kommune bosette inntil 80 flyktninger i 2022. Forutsetningen vil være at bemanningen må styrkes med 1-2 stillinger.
3. Covid-19 situasjonen skaper fortsatt noe usikkerhet rundt utreise fra de landene som flyktningene befinner seg i. Bosettingsbudsjettet tar derfor kun høyde for inntekter tilsvarende en bosetting av 31 flyktninger i 2022. Eventuelt behov for budsjettregulering vil bli tatt i løpet av året.

Hovedutvalg oppvekst og kultur 08.12.2021:

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

HOK- 042/21 Vedtak:

1. Karmøy kommune vil bosette 44 flyktninger i 2022. Dette er i henhold til anmodningen fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi).
2. Øker bosettingsbehovet kan Karmøy kommune bosette inntil 80 flyktninger i 2022. Forutsetningen vil være at bemanningen må styrkes med 1-2 stillinger.
3. Covid-19 situasjonen skaper fortsatt noe usikkerhet rundt utreise fra de landene som flyktningene befinner seg i. Bosettingsbudsjettet tar derfor kun høyde for inntekter tilsvarende en bosetting av 31 flyktninger i 2022. Eventuelt behov for budsjettregulering vil bli tatt i løpet av året.

Saksutredning

Innledning

Karmøy kommune er i brev av 10.11.21 forespurt av integrerings -og mangfoldsdirektoratet (IMDi) om å bosette 44 flyktninger i 2022. I brevet opplyser IMDi at bosettingsbehovet for 2022 er beregnet til å være omtrent 5500 personer. Det tas imidlertid forbehold om at det råder noe usikkerhet rundt anslaget når de skriver følgende: «*Talet er samstundes svært usikkert på grunn av usisshet rundt innkomst av overføringsflyktninger i 2022.*» Videre skriver IMDi at «*Plassar som ikkje vart nytta i 2021 kan ikkje overførast til 2022. Personar som er søkt ut til kommunen i 2021, men som først vert registrert som busett etter årsskiftet, vil telje på kommunens vedtak for 2022.*». IMDi ber i brevet også om at kommunen i sitt svar på anmodningen «*I tillegg til eit vedtak som svarar på denne oppmodinga, ber IMDi om at kommunen også angir om og kor mange flyktningar kommunen kan vere i stand til å busette dersom busettingsbehovet aukar i løpet av året.*» Avslutningsvis i anmodningen ønsker de også å få «*tilbakemelding på kommunen sin kapasitet til å busette personar med komplekse, helserelaterte behov som moglegvis kan føre med seg langvarig kommunal oppfølging*»

I årene 2016 og 2017 var det en vesentlig økning i bosettingsbehovet. I disse årene ble det i Karmøy kommune bosatt henholdsvis 80 flyktninger i 2016, og 75 flyktninger i 2017. I 2018 ble imidlertid bosettingen halvert. Kommunen ble da bedt om å bosette 30 flyktninger. Så kom det i tillegg en ekstra anmodning høsten 2018, hvor kommunen ble anmodet om å bosette ytterligere 10 flyktninger høsten 2018. De to siste årene har anmodning og faktisk bosetting sett slik ut:

Årstall	Anmodning	Faktisk bosetting
2019	30	30
2020	30	11
2021	40	38

Bakgrunnen for det store avviket mellom anmodning og bosetting i 2020 skyldes innreiserestriksjoner til Norge som følge av Covid-19. Flesteparten av flyktningene som bosettes er overføringsflyktninger som kommer direkte fra flyktningleir i utlandet. Bosettingen avhenger da av at reiseruter inn til Norge er åpne.

Saksutredningen videre tar for seg de mest sentrale elementene i bosettings- og integreringsarbeidet før den avsluttes med rådmannens konklusjon. Elementene som presenteres er:

[1.0 Økonomi](#)

[2.0 Bosetting av personer med nedsatt funksjonsevne eller atferdsvansker](#)

[3.0 Bosetting](#)

[3.1 Tilgang på boliger](#)

[3.2 Hvor kommer flyktningene fra?](#)

[3.3 Aktiviteter for flyktninger](#)

[3.4 Helsepsykepleier](#)

[4.0 Introduksjonsordningen](#)

[4.1 Antall deltakere i ordningen](#)

[4.2 Omorganisering av introduksjonsordningen](#)

[4.3 Ny integreringslov](#)

4.4 Andre krav i ny integreringslov:
5.0 Velkomstklassene
5.1 Organisering og innhold
5.2 Kapasitet og belegg
5.3 Fremtidig behov
6.0 Barnehage
7.0 Konsekvenser av Covid-19
8.0 Forutsetninger for å lykkes med bosettingsarbeidet
8.1 Fremtidig ressursbehov ved Karmøy voksenopplæringssenter
Rådmannens konklusjon:

1.0 Økonomi

Karmøy kommune har siden 2020-budsjettet hatt en modell hvor det forutsettes at arbeidet med bosetting av flyktninger og opplæring i norsk og samfunnskunnskap skal drives innenfor rammene av statlige tilskudd på området, henholdsvis integreringstilskudd og tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Rådmannen er gitt fullmakt til å omprioritere innenfor disse rammene, også når det går på tvers av tjenesteområder. Dette blant annet for å kunne ta høyde for endringer i antall eller endret sammensetning av bosatte flyktninger i løpet av året.

Kommunen mottar et integreringstilskudd for hver flyktning som bosettes. Dette tilskuddet mottar kommunen i fem år. Tilskuddet er størst de to første bosettingsårene. Deretter reduseres det gradvis til og med femte bosettings år hvor tilskuddet er lavest. Målsettingen er at de overføringene kommunen mottar fra staten skal dekke utgiftene til bosetting og integrering av flyktninger. Anmodningen om å bosette 44 personer i 2022 vil gi høyere inntekter enn det som er budsjettet. I bosettingsbudsjettet er det kun lagt inn bosetting av 31 flyktninger i 2022. Antallet har ikke bare en kostnadsside. Blir antall bosettinger for lavt vil en ikke kunne holde forsvarlig faglig kvalitet på tjenestene. Antallet på bosatte i budsjettet for 2022 ble satt før anmodningen for 2022 var offentliggjort. Selv om anmodningen nå viser seg å være bosetting av 44 flyktninger, tror vi utreiserestriksjoner fortsatt vil være gjeldende i 2022 for de landene flyktningene befinner seg i. Budsjettet bør derfor holdes på inntekter tilsvarende bosetting av 31 personer. Skulle det komme så mange personer som anmodet, er det budsjettmessig enklere å justere opp inntektene enn å ta dem ned. Som nevnt i tidligere års bosettingssaker vil dette gi en buffer mot usikkerheten knyttet til faktisk bosetting versus anmodet bosetting.

Med 31 bosettinger er det ikke nødvendig å gjøre justeringer i budsjettet for 2022. Blir det faktiske antallet bosettinger 44 personer, så må det vurderes å sette inn ekstra ressurser enten på Karmøy Voksenopplæringssenter (KVOS) eller NAV. Hvor det skal settes inn ekstra midler vil avhenge av hvor mange av de bosatte som har rett og plikt til et introduksjonsprogram. Se mer om dette under eget punkt om introduksjonsordningen.

2.0 Bosetting av personer med nedsatt funksjonsevne eller atferdsvansker

Utover integreringstilskuddet som kommunen mottar for alle flyktninger, så kan det søkes om ytterligere midler til flyktninger som har behov for ekstra oppfølging grunnet helsemessige begrensninger eller atferdsvansker. Her er det viktig å understreke at helsebegrensningene eller atferdsvanskene må kunne dokumenteres å ha oppstått før vedkommende kom til Norge. Disse ekstra midlene er inndelt i kategoriene tilskudd 1 og tilskudd 2. Tilskudd 1 er et engangstilskudd som kommunen kan søke om få i enten første eller andre bosettingsår. Tilskudd 2 kan det søkes om i alle fem årene av bosettingsperioden. Det betyr at for en person med ekstra oppfølgingsbehov som bosettes i 2021, så kan det søkes om ekstra tilskudd for årene 2021-2025. Ekstra tilskuddet gis for ett år av gangen, og er øremerket for den personen det er søkt for. Selv om tilskuddssøknad innvilges for første bosettingsår, er det ikke gitt at det blir innvilget for alle fem årene. For begge tilskuddene må kommunen dokumentere faktiske utgifter. Det er IMDi som saksbehandler søknader om disse tilskuddene. Inngangsvilkår, maksimalt søknadsbeløp for tilskudd og tilskudd 2 er oppsummert nedenfor:

	Inngangsvilkår	Maksimalt søknadsbeløp per år	Periode det gis tilskudd for
Tilskudd 1	Legeerklæring	Kr.196 400	Kun første år (enten år en eller år to etter at personen er bosatt)
Tilskudd 2	Erklæring fra spesialisthelsetjenesten. Dersom tilstanden i hovedsak ikke omhandler medisinske forhold, skal fagkyndig beskrivelse fra en annen relevant faginstans som PPT eller barnevernet legges ved søknaden	Kr. 1 430 000	Tilskudd 2 kan søkes for hele bosettingsperioden på fem år, men det må søkes for ett år om gangen. Kommunen kan maksimalt få dekket utgifter inntil kr.7 150 000 over en 5 års periode.

Det som er utførende med ekstra tilskuddene er at de er uforutsigbare. Det er ingen garanti for få innvilget tilskuddet. Søknaden skal gjennom en fagkyndig vurdering hos IMDi, og erfaringsmessig kommer de noen ganger til en annen konklusjon enn kommunen. Videre kan saksbehandlingstiden være lang. Dette medfører at kostander og inntekter ofte ikke følger hverandre i samme budsjettår. Det er også viktig å nevne at det kun er personer som blir bosatt etter avtale med IMDi det kan søkes ekstra tilskudd for. Det betyr at det ikke kan søkes om ekstra tilskudd for barn og voksne som kommer på familiegjenforening. På spørsmålet i anmodningsbrevet om kommunen har kapasitet til å bosette personer med «komplekse, helserelaterte behov», så har vi i Karmøy kommune lang erfaring med bosetting av flyktninger med særskilte behov. Det bør derfor tilbakemeldes at vi har kapasitet til å ta denne type saker. Samtidig forutsettes det da at IMDi gjennomfører en rask og enkel prosess for behandling av krav om ekstra tilskudd for disse personene.

3.0 Bosetting

NAV flyktningteam har ansvar for å koordinere oppfølgingen av flyktninger som bosettes i kommunen. Dette ansvaret følger tilskuddsperioden som er fem år. I praksis betyr det at en flyktning som har bodd mer enn fem år i kommunen ikke lenger vil ha oppfølging fra flyktningteamet. Har de behov for oppfølging etter fem års botid i kommunen, må de da henvende seg til det ordinære tjenesteapparatet. Flyktningteamet har 7,6 faste årsverk. I tillegg er det ansatt 4,7 årsverk på øremerkede tilskuddsmidler som er omtalt under avsnittet «2.0 Bosetting av personer med nedsatt funksjonsevne eller atferdsvansker».

3.1 Tilgang på boliger

I perioden 2016 og frem til november 2021 er det bosatt 266 flyktninger i kommunen. Tilgangen på utleie boliger er god. Mange private utleiende ønsker å leie ut til flyktninger som skal bosettes. Viser det seg at det faktisk kommer 44 personer slik som anmodet, vil Karmøy kommune ha gode forutsetninger for å finne bolig til alle. De siste årene har det vært et større problem at flyktningteamet har måttet takke nei til mange huseiere som har ønsket å leie ut til flyktninger.

3.2 Hvor kommer flyktningene fra?

I årene 2016-2017 kom over halvparten av de bosatte flyktningene Syria. I tillegg var det en del flyktninger fra Eritrea og Iran, samt et mindre antall personer fra andre nasjoner. Før 2016 var det flyktninger fra Somalia som utgjorde den største gruppen. I perioden 2018-2020 er det kvoteflyktninger fra Kongo som har utgjort den største gruppen. I 2021 har ulike nasjonaliteter blitt bosatt. Noen aktuelle land har vært Eritrea, Kongo og Sudan. Det er store variasjoner i behovene til flyktningene som bosettes. Noen flyktninger trenger mye oppfølging rundt boevne, økonomistyring og foreldreveiledning. Andre greier seg med minimalt av oppfølging. For de

familiene og enkelt personene som har hatt store oppfølgingsbehov har det vært av essensiell betydning å kunne bruke miljøarbeidere som har samme bakgrunn som dem som skal bosettes. Dette har vært særlig viktig i den første tiden etter bosetningen.

3.3 Aktiviteter for flyktninger

NAV flyktningteam drifter ulike aktiviteter på UNIK senteret som er lokalisert i Kopervik på Kopparen senteret. Her er det ukentlige samlinger både for ungdommer i aldersgruppen 13-17 år, unge voksne fra 18-25 år, og mor/barn gruppe for mødre som er i foreldrepermisjon fra introduksjonsprogrammet. En ansatt i flyktningteamet bruker store deler av sin stilling til å organisere dette tilbudet. Med tilskudd fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (BUFdir) til «forebygging av barnefattigdom» kunne en frem til 2018 finansiere en assistentstilling. I tillegg har tilskuddet gitt muligheter til å kunne organisere ekstraordinære aktiviteter som overnattingsturer, bowling, kinobesøk, og deltakelse på kulturnatt for å nevne noe. I 2019 og 2020 har tilskuddet blitt betydelig mindre. I hovedsak har tilskuddet da blitt brukt til aktiviteter, så har kommunen dekket driftsutgiftene til UNIK senteret. Grunnet Covid-19 restriksjoner ble aktiviteter på UNIK senteret stanset i mars 2020. Fra sommeren i 2021 er aktiviteter for ungdom igjen startet opp.

I regi av Røde Kors har bosatte flyktninger mulighet for å få en flyktningguide. Dette tiltaket er et samarbeid mellom Karmøy kommune, Haugesund kommune og Røde Kors. Alle tre partene bidrar med å finansiere en stilling som flyktningguide koordinator på Haugalandet. Flyktningguide koordinator jobber med å rekruttere Haugalendinger som ønsker å være flyktningguider. «Frivillige flyktningguider og flyktninger kobles sammen og møtes et par timer i uka. Slik blir flyktningen kjent med språk, kultur og lokalsamfunnet» (<https://www.rodekors.no/tilbudene/flyktningguide/>)

3.4 Helsesykepleier

Helsesykepleier har ansvar for oppfølging av helserelaterte problemstillinger for alle flyktningene som blir bosatt i kommunen. Den første tiden vil denne oppfølgingen blant annet bestå av at alle som blir bosatt får en grundig helsesjekk hvor de er i kontakt med både lege og sykehus. Det blir også vurdert behov for eventuelle vaksiner. Hvilken oppfølging som blir gitt videre vil være basert på individuelle behov. Noen av de som blir bosatt har ikke behov for kontakt, mens andre igjen har faste avtaler med helsesykepleier. I tillegg til individuell oppfølging deltar helsesykepleier også på temaundervisning for flyktningene, samt på forskjellige gruppeaktiviteter på UNIK senteret når helse er på agendaen.

Grunnet økt bosetting i 2016 og 2017, ble stillingsressursene for helsesykepleier for flyktning økt fra 0,75 % stilling til 1,5 årsverk. I 2021 ble helsesykepleier for flyktninger redusert til 0,5 årsverk som en konsekvens av redusert bosetting.

4.0 Introduksjonsordningen

Karmøy kommune har ansvar for å tilby introduksjonsprogram for bosatte flyktninger i alderen 18 til 55 år med behov for kvalifisering. Programmet varer normalt i to år, med mulighet for utvidelse i inntil ett år. Introduksjonsordningen er ment å styrke muligheten for deltakelse i yrkes- og samfunnsliv og sikre økonomisk selvstendighet.

4.1 Antall deltakere i ordningen

Karmøy har per dags dato 31 aktive deltakere i introduksjonsprogrammet. Til sammenligning var det 131 aktive deltakere i januar 2018. Avhengig av alderssammensetningen på de som bosettes i 2022, så anslås det at med en bosetting på 44 personer så vil det i gjennomsnitt være et sted mellom 30-40 deltakere i programmet hver måned i 2022.

4.2 Omorganisering av introduksjonsordningen

Fra 1. januar 2020 ble introduksjonsordningen i Karmøy kommune omorganisert. NAV overtok

ansvar for heldagstilbudet og en større del av programmet skulle bestå av arbeidsretting og praksisutplassering for deltakerne i introduksjonsprogrammet. Samtidig ble opplæringsstilbudet på Karmøy voksenopplæringscenter redusert, og det ble gitt færre timer med norskopplæring og forberedende voksenopplæring (FVO) til de enkelte gruppene. De fleste deltakerne i introduksjonsprogrammet deltar nå i FVO. Her gis det opplæring i inntil fem fag, men opplæringen er tilpasset til den enkelte deltakers medbragte kompetanse og norsknivå.

4.3 Ny integreringslov

Fra 1. januar 2021 trådte ny integreringslov i kraft. Tidligere ordning som innebar rett og plikt til opplæring i 600 timer og inntil 2400 timer behovsprøvd opplæring for den enkelte deltaker, ble erstattet med krav om å oppnå et bestemt norskmål, uavhengig av timetall. Det fremgår av loven at programtiden for den enkelte deltaker skal differensieres med utgangspunkt i utdanningsbakgrunn og slutt mål i introduksjonsprogrammet. Det er blitt større fokus på formell kvalifisering og lovendringene medfører en sterkere styring og detaljerte føringer på hva som skal inngå i deltakers individuelle plan. Blant annet skal deltakers slutt mål og norskmål angis og hvilke tiltak som skal inngå. Det er også krav til at det skal utarbeides en integreringskontrakt som vil være gjensidig forpliktende for kommunen og den enkelte deltaker. Kontrakten skal gjengi målene og varigheten av programmet. Formålet er å sikre at deltakerne får et individuelt tilpasset opplæringsløp som gjør vedkommende i stand til å nå sitt slutt mål. Kommunen forpliktet til å fastsette et norsknivå som den enkelte deltaker i programmet skal oppnå. Kravet til norsknivå er satt høyere enn de kravene som gjelder i dag. Selv om norskmålet i den nye integreringsloven er veiledende, er det presisert at det skal føres en streng praksis når det gjelder å sette norsknivået lavere enn det som framgår av føringene. For mange av introdeltakerne betyr det at de vil bruke lengre tid på å gjennomføre opplæringen. De siste årene har kommunen tatt imot mange flyktninger med lite skolegang fra hjemlandet. I tillegg til å ha et omfattende opplæringsbehov i norsk og samfunnskunnskap og/eller grunnskoleopplæring, har de hatt behov for mye informasjon og veiledning knyttet til dagligdagse gjøremål.

Det foreligger også en innskjerping av minimumskravet til norskferdigheter som vilkår for statsborgerskap. Den nye integreringsloven er ambisiøs og stiller høye krav til kvalitet og innhold i kvalifiseringsløpet. Økte språkkrav og økt fokus på slutt mål som kvalifiserer for videre utdanning eller arbeid, vil gjøre det vanskelig å innfri kravene med de ressursene KVOS har tilgjengelige i dag. Da ansvaret for heldagstilbudet ble overført til NAV og fokus i større grad rettet seg mot praksisutplassering, ble det skissert et behov for 30 praksisplasser. Hittil er bare rundt halvparten av disse fremskaffet. Så her er behov fortsatt stort, og da spesielt innen områder som park, renhold, kantine og administrasjon.

4.4 Andre krav i ny integreringslov:

I den nye loven ble det obligatorisk med «kurs i livsmestring» for alle deltakere i introduksjonsprogrammet. For introdeltakere med barn blir det i tillegg obligatorisk med «kurs i foreldreveiledning». For å sikre at introdeltakere i alle kommuner får et likeverdig tilbud av en viss kvalitet, så har kunnskapsdepartementet regulert et minstekrav for begge disse elementene. Når det gjelder livsmestringskurset består det av to temaområder:

- Migrasjon, helse og mangfold
- Karrierekompetanse, inkludert kunnskap om utdanning og arbeid.

«Alle deltagere i introduksjonsprogrammet skal gjennomføre kurset, også de som har kort programtid etter integreringsloven § 13 andre ledd. Minimumskravet for antall timer kurs i livsmestring er satt på bakgrunn av dette. Temaområdet migrasjon, helse og mangfold skal bestå av minimum 10 timer veiledning, mens temaområdet karrierekompetanse, inkludert kunnskap om utdanning og arbeid, skal bestå av minimum 15 timer veiledning» (Forslag til forskrift til integreringsloven (integreringsforskriften), s.14). NAV flyktningteam har ansvaret for gjennomføringen av dette elementet, men innholdet er blitt utformet i samarbeid med både voksenopplæringen og helsesykepleier.

For foreldreveiledning foreslår kunnskapsdepartementet følgende omfang: «*veiledningen kan gjennomføres enten i gruppe eller som individuell veiledning. Veiledning i gruppe skal bestå av mellom åtte og tolv veiledningsmøter på minimum 1 time hver, mens individuell veiledning skal bestå av mellom fem og åtte veiledningssamtaler på minimum 45 minutter hver*» (Forslag til forskrift til integreringsloven (integreringsforskriften), s.16-17).

Kunnskapsdepartementet foreslår at foreldreveiledningen minimum skal inneholde følgende tema:

- Barnets behov og tilpasning av omsorg til barnets behov.
 - Positiv utvikling av det følelsesmessige forholdet mellom omsorgsgiver og barnet.
 - Et godt og stimulerende samspill mellom omsorgsgiveren og barnet
-
- Regulering og grensesetting.
 - Negativ sosial kontroll og ulike former for vold i nære relasjoner, inkludert

tvangsekteskap og kjønnslemlestelse samt helserisikoen ved å få barn med nært beslektede personer.

Karmøy kommune har allerede lang erfaring med foreldreveiledning for flyktninger. Det finnes ansatte både på NAV flyktningteam og voksenopplæringen som er sertifisert innenfor ICDP (International Child Development Program). Dette er et anerkjent foreldreveiledningsprogram som tar for seg de elementene som kunnskapsdepartementet stiller krav om som minimumsinhold. NAV flyktningteam vil ha ansvaret for organiseringen, men utøvelsen vil være i samarbeid med både voksenopplæring og helsesykepleier.

Integreringsloven stiller krav om kompetansekartlegging og karriereveiledning gjennom hele opplæringsløpet. Ved KVOS ble rådgiverstillingen tatt bort i forbindelse med nedbemanningen. Introdeltakere som går fulltid i videregående opplæring gis karriereveiledning av Fylkeskommunen. For introdeltakere som ikke er aktuelle for videregående må kommunen å løse kravet om karriereveiledning. Ansvaret for opplæring til deltakere mellom 16 og 24 år flyttes over til fylkeskommunen, men kommunen har fortsatt ansvar for introduksjonsprogrammet, utbetalinger og vedtak knyttet til dette.

5.0 Velkomstklassene

Velkomstklassen er et helhetlig undervisningstilbud for nyankomne minoritetsspråklige elever.

5.1 Organisering og innhold

På Karmøy er det to velkomstklasser på 1.–7. trinn; en på Kopervik skole og en på Sevland skole. For elever på ungdomstrinnet er det velkomstklasse på Stangeland ungdomsskole.

Undervisningen i Velkomstklassene følger "Læreplan i grunnleggende norsk for språklige minoriteter (Nor07-2). Læreplanen er nivådelt og har 3 nivåer. Når man mestrer nivå tre (B11) skal man kunne delta i og ha utbytte av undervisningen uten særskilt språkopplæring². Det er et mål at elevene skal mestre nivå 3 innen fem år etter ankomst, men flere trenger noe mer tid.

De fleste elevene får tilbud om å gå i Velkomstklassen i ett år, men det er hjemmel for å tilby inntil to år dersom det er til elevens beste. Målet for undervisningen i velkomstklassen er å mestre nivå 1 i læreplanen: «Muntlige ferdigheter på nivå 1 innebærer at en kommuniserer enkelt i kjente sammenhenger. En oppfatter hovedinnholdet i beskjeder og instruksjoner, og bruker enkle strategier for kommunikasjon» og «Å kunne lese og skrive på nivå 1 innebærer at en leser og skriver korte og kjente tekster en møter ofte. En kan trenge støtte når en leser og skriver i nye situasjoner»³.

Undervisningen i grunnleggende norsk gis med utgangspunkt i de andre fagene på skolen

(matematikk, samfunnsfag, naturfag, musikk, kunst & håndverk, kroppsøving osv.) for å sikre elevene et variert ordforråd og begrepsapparat.

5.2 Kapasitet og belegg

Velkomstklassen på Kopervik skole har kapasitet til 19 elever. Det er knyttet 54 pedagogtimer (ca. 2 årsverk) og 62,4 % miljøarbeider til velkomstklassen ved Kopervik skole. Per november 2021 har velkomstklassen i Kopervik sju registrerte elever hvorav fem er flyktninger

Velkomstklassen på Sevland har kapasitet til 15 elever. Det er knyttet 39 pedagogtimer (ca. 1,5årsverk) og miljøarbeider i 50 % til velkomstklassen på Sevland. Per november 2021 har velkomstklassen på Sevland 15 registrerte elever hvorav sju er flyktninger.

Velkomstklassen på Stangeland ungdomsskole har kapasitet til 15 elever. Det er knyttet 36 pedagogtimer (ca. 1,5 årsverk) til klassen. Per november 2021 har velkomstklassen på Stangeland åtte registrerte elever hvorav sju er flyktninger.

5.3 Fremtidig behov

Med utgangspunkt i en bosetting av 44 personer til neste år kan det forventes at et sted mellom seks til åtte vil være barn i grunnskolealder. Dette anslaget bygger på tidligere erfaringer hvor en har sett at barn i grunnskolealder utgjør rundt 15 % av den totale bosettingen. Med en samlet kapasitet på 49 elever, så antas det å være god kapasitet til å kunne ta imot nye elever.

6.0 Barnehage

Karmøy kommunestyre vedtok 15.04.04, sak nr. 0062/04, at deltakere i introduksjonsprogrammet skal få tilbud om fri barnehageplass. Utgifter til skyss dekkes ikke. Foreldrene ønsker primært et tilbud i nærbarnehagen. Dette innebærer at barna går i både kommunale og private barnehager. Når det gjelder kapasitet i barnehagene på Karmøy, så er ikke dette noen statisk størrelse, men et tall som vil variere fra år til år og fra sone til sone. I dag er den samlede kapasiteten fortsatt god. Med en bosetting av 44 flyktninger i 2022 estimeres det å være behov for maksimalt åtte nye barnehageplasser til flyktningbarn. Dette estimatet baserer seg på at rundt 20 % av de bosatte siste årene var barn i barnehagealder.

7.0 Konsekvenser av Covid-19

Store deler av Norge stengte ned den 12.mars i 2020 grunnet Covid-19. Dette påvirket i stor grad arbeidet med bosetting og integrering av flyktninger. Først og fremst medførte innreiserestriksjoner til Norge at bosettingen stanset opp. Flesteparten av flyktningene som bosettes kommer direkte fra flyktningeleirer, og bosetting i kommunen vil være avhengig av at det er mulig å fly inn til Norge. Av 30 personer som skulle bosettes i 2020, ble det kun bosatt 12. Uforutsigbarheten rundt innreise muligheter har vedvart inn i 2021. Til tross for dette har det innen utgangen av november blitt bosatt 30 personer i 2021, og vi har fått ankomst dato på ytterligere 8 personer innen utgangen av desember. Flyktningene som er bosatt de siste to år er det blitt etablert gode rutiner rundt. Nødvendig oppfølging har derfor blitt ivaretatt selv om flyktningene har måttet sitte i karantene når de har ankommet fra utlandet. Kommunen er derfor parat til å kunne bosette 44 personer selv med videre Covid-19 restriksjoner inn i 2022.

Med henvisning til IMDi sitt spørsmål om «*hvor mange flyktninger kommunen kan være i stand til å bosette dersom bosettingsbehovet øker i løpet av året*», vurderes det at kommunen vil kunne håndtere en bosetting av inntil 80 personer i løpet av året. Dette anslaget er gitt på bakgrunn av tidligere erfaringer hvor det som nevnt innledningsvis ble bosatt henholdsvis 80 person i 2016 og 75 personer i 2017. Bosetting av 80 personer er imidlertid under en forutsetning av at bemanningen styrkes med en til to stillinger.

Flere deltakere i introduksjonsprogrammet har ikke fått et fullverdig program siden Covid-19

restriksjonene inntrådte i mars 2020. Konsekvensen av dette er at noen deltakere har behov for å få utvidet sitt introduksjonsprogram for å ta igjen det tapte. Hittil er det syv deltakere som har fått utvidet programmet. Omfanget av utvidelsene varierer fra tre til ni måneder. For å sikre retten til utvidelse ble det vedtatt en ny lov «Midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19». Denne loven gir deltakere som startet i introduksjonsprogrammet før 1. januar 2019, *«rett til å få utvidet programmet med inntil seks måneder dersom den enkelte har behov for slik utvidelse for å komme i jobb eller utdanning»*. IMDi har også overført et ekstraordinært tilskudd til kommunen for å kompensere kostnadene knyttet til utvidelser av introduksjonsprogrammet.

8.0 Forutsetninger for å lykkes med bosettingsarbeidet

I bosettingssaken for 2020 (ref. sak KST-169/20) ble det listet opp en rekke forutsetninger for å lykkes med bosettingsarbeidet. Disse gjelder fortsatt, og er gjengitt nedenfor:

- Antall språkpraksisplasser må økes vesentlig både i kommunalsektor og i det private næringsliv
- Karmøy kommune må forplikte seg til å stille et visst antall språkpraksisplasser til disposisjon fra hver etat.
- Det bør igangsettes et arbeid for å øremerke deler av lærlingeplassene i Karmøy kommune til personer med flyktningebakgrunn.
- NAV tiltak må fortsatt videreutvikle kvalifiseringstilbudet til flyktninger med liten og ingen skolebakgrunn. De kursene som tilbys per i dag gir ikke tilstrekkelig kompetanse til å dekke de kravene som stilles på arbeidsmarkedet.
- NAV flyktningteam og KVOS må fortsatt videreutvikle bosettingsarbeidet ved å søke etter prosjektmidler til å kunne igangsette gode ideer for økt integrering og arbeidsmarkedstilknytning for flyktninger.
- Dagens tjenestetilbud til denne innbyggergruppen må kontinuerlig evalueres. Om det er formålstjenlig må ytterligere omorganisering vurderes for å nå målsetningen om at overføringene kommunen mottar fra staten skal dekke utgiftene til bosetting og integrering av flyktninger
- Gjennom en aktiv frivillighetspolitikk må en arbeide med å få en enda større del av frivilligheten i kommunen involvert i integreringsarbeidet.
- Større fokus på formell kvalifisering basert på den enkelte deltakers utdanningsbakgrunn og slutt mål for opplæringen.

8.1 Fremtidig ressursbehov ved Karmøy voksenopplæringscenter

I vedtak om bosetting for 2021 (KST-169/20), så ble det lagt til et punkt hvor det stod følgende: «Det utredes om KVOS bør styrkes for å imøtekomme krav i ny integreringslov». Etter endringer i integreringsloven trådte i kraft 010121 har vi befunnet oss i en pandemi. Dette har vanskeliggjort en evaluering i forhold til det reelle behovet for økte ressurser på området. Endringene tilsier midlertid at det vil være et økt behov for kartlegging, rådgivning og karriereveiledning i samarbeid med flere aktører. Hvor stort dette behovet blir vil også avhenge av hvor mange som blir reelt bosatte i 2022. Blir det bosatt flere enn 31 vil også inntektene fra staten øke tilsvarende. Med dette som bakteppe vil det være en dialog mellom KVOS og NAV i forhold til hvor en eventuelt skal styrke rådgivningsfunksjonen og omfanget på stillingen. Skulle det vise seg at antall bosettinger blir større enn 31 vil en også måtte øke antall pedagogtimer ved KVOS. I forhold til antall pedagoger vil det være en fortløpende dialog mellom NAV og KVOS avhengig av bosetting og statlig finansiering på området.

Rådmannens konklusjon:

I årene 1990-2020 har det blitt bosatt 1550 flyktninger i Karmøy kommune. Dette inkluderer også familiegjenforente. I gjennomsnitt har det da blitt bosatt 50 flyktninger hvert år i perioden 1990-2020. I løpet av disse årene har kommunen bygd opp en solid kompetanse på bosetting,

integrering og kvalifisering av flyktninger. Kommunen kan vise til gode resultater i introduksjonsprogrammet, ved at en stor andel av deltakerne har gått videre til jobb, utdanning eller opplæring etter endt program. En anmodning om å bosette 44 flyktninger i 2022 vil derfor være håndterbart for tjenesteapparatet. Det som imidlertid kan være problematisk er en situasjon hvor det blir færre flyktninger å bosette enn anmodningen tilsier. Ved å budsjettere med kun 31 bosettinger tas det det forbehold om at dette kan bli tilfelle. Variasjonen i bosettingsbehovet de siste fem til seks årene gjør det utfordrende å finne «riktig nivå» på flyktningsarbeidet. For å opprettholde et godt tilbud til flyktningene som bosettes kreves det at bosettingsvolumet holdes på et visst nivå. Eksakt hvor grensen går er vanskelig å si, men over tid bør gjennomsnittlig bosetting for kommunen minst være 30 flyktninger per år. Utfordringen med varierende bosettingstall vil med stor sannsynlighet vedvare. Dette gjelder også for andre bosettingskommuner på Haugalandet. I fjorårets bosettingssak ble det nevnt at det kan være fornuftig å utrede muligheten for å organisere bosettingsarbeidet som et interkommunalt samarbeid. Fordelen med en slik organisering er at det vil gi et større samlet volum som er mindre sårbart for svingningene i bosettingsnivået. Bosettes det faktisk 44 flyktninger i 2022, så er ikke behovet prekært for å utrede dette. Allikevel bør det være av interesse å undersøke om det er stemningen i de andre kommunene for å opprette en arbeidsgruppe som ser på fordeler og ulemper ved et eventuelt interkommunalt samarbeid rundt bosetting av flyktninger. Uavhengig av hva som ligger foran oss på bosettingsfeltet, så går vi i hvert fall med en slik utredning fremtiden forlengs i møte.